

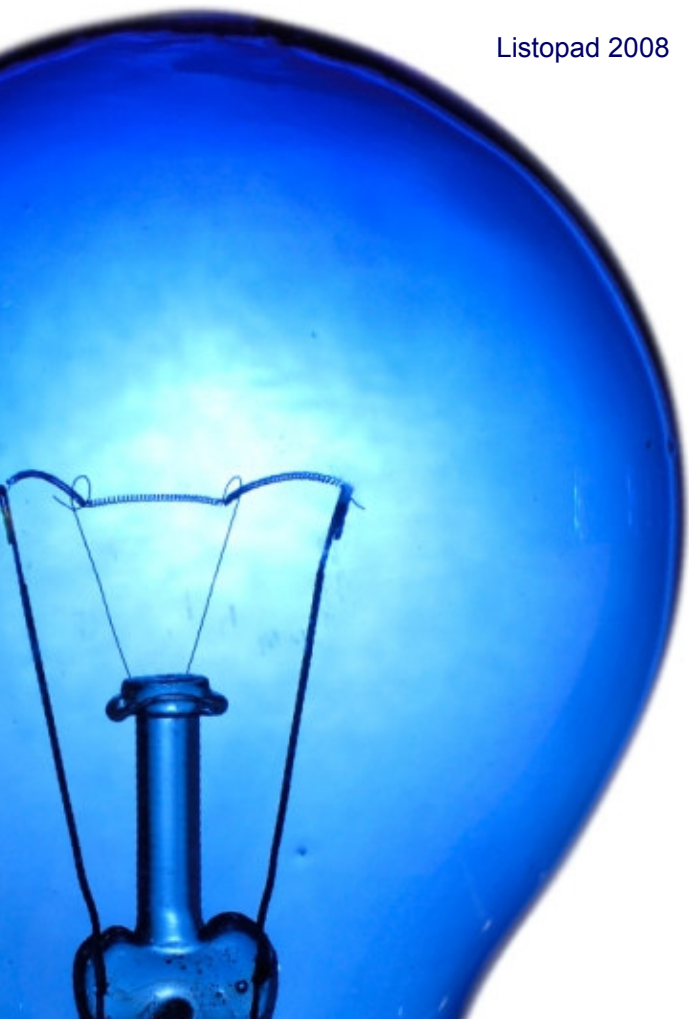
Raport Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce dla Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Opinie przedsiębiorców na temat dotychczasowych
doświadczeń we wdrażaniu funduszy Unii
Europejskiej przeznaczonych na lata 2007 - 2013

Listopad 2008

Opracowany przez:

Deloitte
Ernst & Young
McDonald's Polska
Medtronic Poland
Pliva Kraków S.A.
TGC Corporate
Lawyers

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Obszary problemowe w projektach inwestycyjnych	4
2.1 Kryteria oceny projektów	4
2.2 Linia demarkacyjna	6
2.3 Inne	6
3. Obszary problemowe w projektach z zakresu B+R	8
3.1 Kryteria oceny projektów	8
3.2 Kwalifikowalność projektów	8
4. Obszary problemowe w projektach szkoleniowych	9
4.1 Zakres projektów i beneficjenci	9
4.2 Kwestie podatkowe	9
4.3 Kwestie formalne	9
5. Inne obszary problemowe	11
5.1 Formalne kryteria oceny projektów	11
5.2 Merytoryczne kryteria oceny projektów	11
5.3 Terminy udostępniania informacji	11
5.4 Rozliczanie wydatków na roboty budowlane	12
6. Podsumowanie	12

1. Wstęp

Celem niniejszego raportu jest zaprezentowanie opinii przedsiębiorców oraz firm doradczych na temat problemów i przeszkód najczęściej pojawiających się podczas aplikowania o środki unijne.

Raport został oparty na badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród wybranych przedsiębiorców posiadających doświadczenie w aplikowaniu o fundusze UE w ramach nowej perspektywy finansowej 2007 – 2013.

Zebrane wyniki zostały usystematyzowane i podzielone na kategorie tematyczne w ramach wybranych działań podlegających dofinansowaniu, z uwzględnieniem obszaru problemowego oraz proponowanego rozwiązania danej kwestii.

Kolejne rozdziały niniejszego opracowania przedstawiają problemy spotykane w procesie aplikowania o dofinansowanie innowacyjnych inwestycji, projektów badawczo – rozwojowych, jak i szkoleń. Poza kluczowymi z punktu widzenia przedsiębiorcy zagadnieniami interpretacyjnymi, w zakresie kryteriów oceny oraz kwalifikowalności projektu, wnioskodawcy i kosztów kwalifikowanych, opisane zostały również kwestie formalne przysparzające wielu trudności.

2. Obszary problemowe w projektach inwestycyjnych

2.1 Kryteria oceny projektów

W przypadku projektów w zakresie innowacyjnych inwestycji, największe wątpliwości przedsiębiorców związane były z kryteriami oceny projektów. Wielu przedsiębiorców zwróciło uwagę na utrudniony dostęp do dotacji dla nowopowstałych przedsiębiorców (w tym finansujących inwestycje typu *greenfield*), ze względu na sformułowanie wybranych kryteriów w formie uniemożliwiającej otrzymanie punktów przedsiębiorcy bez „historii”. Taka sytuacja występowała w przypadku niektórych kryteriów działania 4.4 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (dalej: PO IG):

- metodologia wyliczania przyrostu eksportu - porównanie w stosunku do poziomu dotychczasowego; w przypadku niemożności wykazania eksportu za rok poprzedzający złożenie wniosku, wskaźnik wskazywał „0”, co powodowało brak szans na punkty,
- przyznawanie punktów za dotychczasowe działania w zakresie zmian wzorców konsumpcji, które miały być prowadzone przed złożeniem wniosku,
- posiadanie praw własności przemysłowej, co nie jest częste w przypadku nowopowstałych przedsiębiorców.

Na tę samą barierę napotykali przedsiębiorcy aplikujący o dofinansowanie w ramach działania 4.5.1 PO IG. W tym przypadku ograniczenie było tym bardziej dotkliwe, iż w przeważającej mierze, największe projekty inwestycyjne (powyżej 160 mln PLN) są realizowane jako bezpośrednie inwestycje zagraniczne. W takim przypadku podmiotem ubiegającym się o wsparcie jest zazwyczaj nowo-założona spółka, która nie może sprostać postawionym przez MRR wymaganiom. Kryteria stanowiące barierę dla przedsiębiorców to: wdrożenie do firmy nowych rozwiązań organizacyjnych lub marketingowych prowadzących do poprawy efektywności, realizacja zadań zrównoważonego rozwoju przez zmianę wzorców produkcji lub konsumpcji (dotyczy historycznej działalności firmy), posiadanie certyfikatów jakości i zarządzania środowiskowego. Przedsiębiorcy podkreślają, że m. in. ta okoliczność może być powodem trudności w wykorzystaniu funduszy pomocowych na wsparcie w ramach działania 4.5.1. Dodatkowo, wskazują na trwający kryzys ekonomiczny jako potencjalne zagrożenie dla możliwości wykorzystania funduszy UE. Firmy bowiem znacznie ostrożniej podchodzą do wiążących deklaracji odnośnie dużych planów inwestycyjnych. Ponadto wymóg poniesienia wydatków rzędu 160 mln PLN i zatrudnienia min. 200 osób będzie stanowił coraz większą barierę przy aplikowaniu w ramach działania 4.5.1 PO IG.

→ *Proponowanym rozwiązaniem jest zmiana interpretacji kryteriów w celu umożliwienia uzyskiwania punktów na takich samych zasadach w przypadku istniejących i nowotworzonych przedsiębiorców.*

Podobnie, niezrozumiałym kryterium było przyznawanie dodatkowych punktów dla MŚP, w przypadku gdy firmy tego sektora oraz duże przedsiębiorstwa miały osobne alokacje. Brak możliwości uzyskania 20 punktów przez duże przedsiębiorstwo powodowało sytuację gdzie miało ono możliwość uzyskania maksymalnej ilości 80 punktów, a od 60 wniosków może otrzymać dofinansowanie. W znaczący sposób utrudniało to uzyskanie punktów wystarczających do uzyskania dofinansowania.

→ *Przedsiębiorcy opowiadali się za likwidacją dodatkowych punktów za przynależność do MŚP.*

Kolejne kryterium sprawiające problemy przedsiębiorcom to zakup wyników prac B+R, który powinien zostać dokonany przed złożeniem wniosku aby przedsiębiorca mógł uzyskać punkty w tej kategorii. Powodowało to, że koszty prac B+R związanych z zakupem technologii nie mogły być kwalifikowane do dofinansowania, aby nie powodować odrzucenia wniosku z powodu rozpoczęcia projektu przed otrzymaniem informacji o zgodności projektu „co do zasady”.

→ *Jako rozwiązanie przedsiębiorcy wskazywali umożliwienie otrzymywania punktów za prace B+R nabyte po złożeniu wniosku.*

Problemy pojawiały się również przy kryterium nawiązania współpracy z jednostką badawczo – rozwojową, którego nie uznawano za spełnione jeśli współpraca nawiązywana była np. z uczelnią wyższą.

→ *Proponowanym rozwiązaniem problemu jest wprowadzenie premiowania współpracy z uczelniami wyższymi na równi z JBR.*

Problemy z interpretacją powstawały także przy kryterium uwzględniania aspektów środowiskowych w rachunkowości. Przedsiębiorcy napotykali na trudności w identyfikacji pozycji w sprawozdaniach, jakie mogły wskazywać na internalizację kosztów ochrony środowiska w prowadzonej działalności.

→ *Przedsiębiorcy sugerowali doprecyzowanie kryterium internalizacji kosztów środowiskowych w działalności przedsiębiorstwa.*

Przedsiębiorcy wskazywali, iż niejasno określone jest również najważniejsze kryterium oceny, czyli innowacyjność. Wątpliwości budziła niejasna metodologia wyliczania stopnia rozprzestrzenienia technologii w danej branży.

→ *Rozwiązanie stanowiłoby uszczegółowienie metodologii wyliczania stopnia rozprzestrzenienia technologii.*

Ponadto, utrudnieniem dla przedsiębiorców były również częste zmiany w interpretacji w zakresie poszczególnych kryteriów oceny projektów, zarówno przed, jak i w czasie trwania konkursów.

→ *Przedsiębiorcy proponowali egzekwowanie zasady stałości kryteriów oceny projektów podczas trwania konkursów.*

Generalną uwagą przedsiębiorców w zakresie kryteriów oceny projektów było zbyt restrykcyjne podejście do ich tworzenia, które spowodowało, iż dla niektórych firm, nawet o dużym potencjale i zaawansowaniu technologicznym, droga do dotacji inwestycyjnych została zamknięta. Jako przykład wskazano przedsiębiorstwo branży farmaceutycznej, które produkuje leki geriatryczne, przez co trudno mu wykazać spełnienie kryterium nowego produktu.

→ *Sugerowane złagodzenie kryteriów oceny projektów.*

2.2 Linia demarkacyjna

Doświadczenia przedsiębiorców z ostatnich naborów wniosków o dofinansowanie wskazują na nieprecyzyjne rozdzielanie poszczególnych programów operacyjnych. Wskazano między innymi na problem związany z inwestycjami środowiskowymi, które ze względu na swoją specyfikę często nie mają szans na dofinansowanie. Jako przykład wskazano inwestycje w technologie związane z energią odnawialną, które jako wysoce innowacyjne nie mogły zostać zakwalifikowane do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (dalej PO IŚ), natomiast trudności w wykazaniu nowego lub znacząco ulepszanego produktu powodowały, iż nie miały szans na dofinansowanie z działania 4.4. PO Innowacyjna Gospodarka.

→ *Jako proponowane rozwiązania wskazywano na odgórne zakwalifikowanie tego typu inwestycji do PO IŚ lub PO IG. W przypadku PO IG dodatkowo wskazano na konieczność zmiany interpretacji kryterium dotyczącego nowego produktu, tak aby energia odnawialna mogła je spełnić.*

Przedsiębiorcy dostrzegli również lukę w możliwościach aplikowania o środki unijne na nowe inwestycje dla dużych firm w przypadku gdy ich projekty nie spełniały restrykcyjnego kryterium innowacyjności lub gdy były one innowacyjne lecz wartości projektów wynosiły mniej niż 8 mln PLN.

→ *Rekomendowanym rozwiązaniem jest dopuszczenie aplikowania dużych firm w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.*

Dotychczasowe konkursy o środki na nowe inwestycje uniemożliwiały aplikowanie nie tylko producentom rolnym ale i przetwórcom produktów rolnych. Według opinii przedsiębiorców, takie rozwiązanie było nadmiernie restrykcyjne i nie miało podstaw w regulacjach prawa wspólnotowego. Przedsiębiorcy podkreślają, iż przepisy prawa wspólnotowego, które weszły w życie 1 stycznia 2007 r., dopuszczają wprost objęcie wsparciem w ramach pomocy regionalnej nowych inwestycji przetwórców rolnych z wyłączeniem wsparcia na produkcję pierwotną¹.

→ *Przedsiębiorcy wskazywali na potrzebę zniesienia w praktyce ograniczenia w aplikowaniu o wsparcie nowych inwestycji przez przetwórców rolnych.*

2.3 Inne

Przedsiębiorcy kwestionowali również kwestie proceduralne, związane z obiektywizmem oceny wniosków w przypadku kiedy nie istniało jednoznaczne ograniczenie w wyborze ekspertów z instytucji, które wcześniej przygotowywały opinię o innowacyjności.

→ *Proponowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie ograniczenia możliwości wyboru ekspertów oceniających wnioski z instytucji, które wcześniej przygotowywały opinię o innowacyjności.*

Problematycznym obszarem pozostawała kwalifikowalność leasingu, która obowiązywała tylko w czasie trwania projektu, co często powodowało, iż przedsiębiorcy sztucznie wydłużali realizację projektów ryzykując dłuższym okresem ich trwałości. Wielu przedsiębiorców i firm doradczych

---

¹ Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007 - 2013 (Dz. U. UE C54 z 4.03.2006 r.)

wskazywało na leasing jako atrakcyjną formę finansowania, szczególnie w obliczu rosnących problemów z uzyskaniem kredytowania.

→ *Przedsiębiorcy sugerowali wprowadzenie bardziej liberalnego rozwiązania w stosunku do kwalifikowalności leasingu. Jako modelowy przykład dobrej praktyki w tym zakresie, przedsiębiorcy uważali rozwiązanie niemieckie, w którym jedną ze stron umowy o dofinansowanie jest leasingodawca, otrzymujący bezpośrednio całość dotacji na leasingowane środki trwałe, dzięki czemu pobiera on mniejsze raty przez czas trwania leasingu.*

Podczas planowania harmonogramu projektu, ograniczeniem dla przedsiębiorców było odgórne ustanowienie 2 do 6 miesięcznych etapów poszczególnych działań, co powodowało sztuczne dzielenie niektórych działań, np. związanych z pracami budowlanymi.

→ *Proponowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie możliwości planowania długości działań w projekcie odpowiadających rzeczywistym terminom ich realizacji.*

Na etapie przygotowania biznes planu, problemem okazała się mało precyzyjna metodologia wyliczania wskaźnika opłacalności finansowej projektu (NPV). Kwestionowany był brak możliwości dyskontowania wydatków projektu, nawet w przypadku kiedy mogą być ponoszone w przeciągu wielu lat.

→ *Przedsiębiorcy opowiadali się za doprecyzowaniem metodologii obliczania NPV oraz umożliwieniem dyskontowania wydatków projektu.*

Ponadto, podczas wypełniania aplikacji do działań 4.4 oraz 4.5 PO IG okazywało się, iż w tabeli przedstawiającej źródła dofinansowania, dotacja była częścią montażu finansowego projektu, pomimo że beneficjent był zobligowany do wykazania 100% finansowania.

→ *Proponowanym rozwiązaniem jest odpowiednie dostosowanie formularza aplikacji, aby możliwe było przedstawienie rzeczywistych źródeł finansowania..*

Poza wskazanymi powyżej kwestiami, przedsiębiorcy kwestionowali również proponowane formy zabezpieczenia umowy przez Instytucje Wdrażające działania 4.4. i 4.5 PO IG, generujące znaczne koszty (np. gwarancję bankową).

→ *Przedsiębiorcy sugerowali wprowadzenie weksla jako podstawowego zabezpieczenia realizacji projektu zgodnie za zapisami umowy.*

Kolejny problem jaki napotykali przedsiębiorcy wiązał się z aplikacją służącą do wypełniania wniosku i biznes planu do działania 4.4 PO IG – „Generator Wniosków”, który był dostępny jedynie w wersji *on-line*. Aplikacja okazała się zawodna i w pewnych przypadkach zamiast ułatwiać proces aplikowania, stanowiła dodatkową barierę dla przedsiębiorców. Zdarzały się sytuacje, iż generowanie pliku PDF z aplikacji wywoływało błąd systemu i uniemożliwiało wydruk wniosku. Dodatkowo, Generator stanowił ograniczenie dla beneficjentów nie posiadających stałego dostępu do Internetu bądź szybkiego łącza.

→ *Sugerowanym rozwiązaniem w tym przypadku jest wprowadzenie możliwości złożenia wniosku w wersji Word, bądź w wersji umożliwiającej pracę off-line (bez dostępu do Internetu) szczególnie w przypadku gdy techniczne problemy aplikacji uniemożliwiają jej poprawne lub terminowe wypełnienie. Aplikacja w tym formacie powinna być dostępna na stronie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – Instytucji Wdrażającej do*

3. Obszary problemowe w projektach z zakresu B+R

3.1 Kryteria oceny projektów

Sformułowanie kryteriów oceny i zasad przyznawania dotacji w działaniach 1.4 – 4.1 PO IG powoduje, iż dofinansowanie jest przyznawane przedsiębiorcom którzy spełnią 3 z 8 kryteriów oceny i złożą wnioski na tyle szybko, iż wciąż będzie dostępny budżet działań na dany rok². Oznacza to, że dotacje otrzymują szybko przygotowane projekty, a nie projekty o najwyższej wartości dodanej w zakresie kwestii B+R.

→ *Proponowanym rozwiązaniem jest dodanie kryteriów, które bezpośrednio odnoszą się do wartości zagadnienia badawczego oraz jego powiązania z inwestycją. Postulowane jest również wprowadzenie zasad konkursowego naboru wniosków z zamkniętym terminem przyjmowania aplikacji. Takie rozwiązanie umożliwi wybór najlepszych projektów, a nie takich które choć przeciętne, a złożone szybko, spełniają minimalne wymagania.*

3.2 Kwalifikowalność projektów

Wątpliwości przedsiębiorców budziło również ograniczenie zakresu dofinansowanego projektu w ramach działania 4.5.2 PO IG, w którym umożliwiono aplikowanie o dotację na utworzenie centrum badawczo rozwojowego (dalej: CBR), bez możliwości dofinansowania jego rozbudowy.

→ *Rozwijanie działalności B+R, jest zdaniem przedsiębiorców równie istotne jak jej inicjowanie, dlatego też proponowali oni rozszerzenie zakresu projektów mogących otrzymać dofinansowanie i objęcie nimi rozbudowy CBR.*

---

² Podkreślano dodatkowo, że część kryteriów nie jest związanych z obszarem B+R – punkty przyznawane są m. in. za posiadanie statusu MŚP oraz posiadanie certyfikatów jakości, systemów zarządzania środowiskowego i BHP (po jednym punkcie za każdy certyfikat).

4. Obszary problemowe w projektach szkoleniowych

4.1 Zakres projektów i beneficjenci

W zamkniętych projektach szkoleniowo – doradczych o charakterze ponadregionalnym (poddziałanie 2.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – dalej: PO KL) przedsiębiorcy wskazywali na ograniczenie wynikające z wąskiego określenia grupy przedsiębiorstw, jako powiązanych jedynie kapitałowo, umową franszyzy lub umową agencyjną. Powoduje to, że projekty firm powiązanych biznesowo, których współpraca opiera się na ogólnie sformułowanej umowie współpracy, nie mogły być zakwalifikowane jako projekty zamknięte.

→ *Sugerowanym rozwiązaniem jest rozszerzenie definicji grupy przedsiębiorstw, aby w ramach projektów zamkniętych mogły aplikować również grupy przedsiębiorstw nie oparte o sformalizowane formy współpracy, lecz wykazujące faktyczne powiązania biznesowe. Wskazywanym rozróżnieniem o charakterze nieformalnym może być np. współpraca na rzecz wspólnej marki.*

Doświadczenia firm w aplikowaniu w ramach działania dofinansowującego projekty szkoleniowe, wskazują na niechęć Instytucji Wdrażających do finansowania zamkniętych projektów szkoleniowych, zwłaszcza skierowanych do dużych przedsiębiorstw. Ze względu na subiektywne kryteria oceny projektów szkoleniowych, duże przedsiębiorstwa mają utrudniony dostęp do dofinansowania szkoleń. Podobnie, kwestionowana jest również przedłużająca się ocena wielu projektów przez Instytucje Wdrażające działanie 8.1.1 PO KL, co uniemożliwia realizowanie projektów w planowanych terminach, według założonego harmonogramu we wniosku.

→ *Przedsiębiorcy sugerują zwiększenie kontroli Instytucji Zarządzających nad konkursami w regionach oraz ich dokumentacją konkursową.*

4.2 Kwestie podatkowe

Niejasne były również kwestie związane z możliwością odprowadzania podatku VAT w przypadku projektów szkoleniowych realizowanych przez grupy przedsiębiorców, w których jeden beneficjent organizował szkolenia oraz w nich uczestniczył, a pozostali tylko uczestniczyli. Problemem była tutaj również aplikacja do wypełniania wniosku, która nie przewidywała możliwości zróżnicowania wydatków na uwzględniające VAT jako koszt kwalifikowany oraz wyłączające go.

→ *Przedsiębiorcy sugerują jednoznaczne uregulowanie w szczegółowych wytycznych możliwości odliczania podatku VAT przy projektach realizowanych dla wielu przedsiębiorców przez firmę, która jest również uczestnikiem projektu.*

4.3 Kwestie formalne

Przedsiębiorcy zauważyli, iż otwarty tryb przyjmowania wniosków do ponadregionalnych działań PO KL, stanowi ograniczenie dostępu do

finansowania szkoleń. Duże zainteresowanie szkoleniami podczas ostatniej rundy oraz przeznaczenie całej alokacji środków na jeden konkurs spowodowało, że w ostatnim konkursie o szansach na dofinansowanie decydowała przede wszystkim kolejność składania wniosków.

→ *Proponowanym przez przedsiębiorców rozwiązaniem jest podział alokacji na dwie rundy w roku oraz zastąpienie trybu otwartego, konkursami o charakterze zamkniętym.*

Wątpliwości budził również brak możliwości uzupełnienia wniosków podczas ich oceny formalnej w przypadku działania 2.1.1 PO KL..

→ *Przedsiębiorcy opowiadają się za powrotem do dobrych praktyk z okresu wdrażania 2004-2006, kiedy możliwe było poprawienie wniosku podczas oceny formalnej.*

Obszarem problemowym był również utrudniony dostęp do informacji. Związany on był z trudnościami w połączeniu z Punktami Kontaktowymi udzielającymi informacji telefonicznie, jak również długie oczekiwanie na wiążące odpowiedzi pisemne. Ponadto według przedsiębiorców panował chaos informacyjny i brak było spójnego systemu zarządzania wiedzą, równej dostępności do szkoleń oraz materiałów ze szkoleń już odbytych.

→ *Sugerowanym rozwiązaniem jest uruchomienie stałych telefonicznych linii eksperckich oraz zebranie całości wiedzy o szkoleniach na jednym portalu, który byłby na bieżąco uaktualniany.*

Poruszany był również problem zbyt późnego pojawienia się przepisów wykonawczych dotyczących zasad ubiegania się o fundusze oraz ich nieprecyzyjność. Powodowało to zasadnicze trudności w odpowiednim przygotowaniu przedsiębiorców do procesu aplikowania, jak również realizacji projektu. Jako przykład wskazano wprowadzenie zmian w przepisach wykonawczych po złożeniu dokumentacji aplikacyjnej, które powodowały konieczność wprowadzania istotnych zmian do ocenionych już projektów.

→ *Przedsiębiorcy proponują zwiększenie kontroli nad procesem przygotowania aktów prawnych, aby ich wydawanie było zsynchronizowane z rundami naboru projektów.*

Podobnie jak przy inwestycjach, przedsiębiorcy zmagali się z trudnościami związanymi z aplikacją informatyczną do wypełniania wniosku, która często była przeciążona³.

Przedsiębiorcy mieli również problemy z metodologią wyliczania pomocy publicznej, gdyż zapisy dokumentacji konkursowej nie były w tym przypadku jednoznaczne. Jednocześnie częste zmiany w interpretacji tej kwestii stanowiły znaczne utrudnienie właściwego przygotowania projektu.

→ *Sugerowanym rozwiązaniem jest ujednolicenie metodologii wyliczania pomocy publicznej w projektach szkoleniowych.*

Źle ocenione zostało również utrudnienie w postaci braku możliwości zdobycia informacji o wynikach konkursu w za pośrednictwem telefonu lub e-maila, co spowodowało że przedsiębiorcy długo musieli oczekiwać na formę pisemną powiadomienia.

---

³ Firmy wskazują jednak, że w tym przypadku PARP już w czasie konkursu udostępnił wersję off-line aplikacji.

→ Postulowane było usprawnienie przepływu informacji pomiędzy PARP a beneficjentami.

Przedsiębiorcy zwracali uwagę na sytuację, gdzie mała liczba instytucji (w szczególności firm szkoleniowych) otrzymuje dofinansowanie na kilka projektów, co powoduje, że w przypadku problemów finansowych projekty nie będą mogły być zrealizowane.

→ Zdaniem wielu przedsiębiorców powinno zostać wprowadzone ograniczenie w liczbie oraz wartości wniosków złożonych przez jedną instytucję. Proponowane jest wprowadzenie konieczności oświadczenia o liczbie realizowanych projektów z EFS.

5. Inne obszary problemowe

5.1 Formalne kryteria oceny projektów

Innym napotykanym przez przedsiębiorców problemem podczas aplikowania o środki z wielu źródeł, jest różnorodność występujących kryteriów i wymogów formalnych. Powoduje to, że przedsiębiorcy muszą skupiać swoją uwagę przede wszystkim na kwestiach formalnych wniosku, mając mniej czasu na kwestie merytoryczne.

→ Przedsiębiorcy sugerują wprowadzenie jednolitych procedur w zakresie formalnych wymogów w projektach na poziomie centralnym, co zwiększyłoby zaufanie beneficjentów do Instytucji Wdrażających.

5.2 Merytoryczne kryteria oceny projektów

Również duża liczba rozmaitych, często dyskrecjonalnych kryteriów merytorycznych, jak np. „wpływ projektu na rozwój przedsiębiorstwa” oraz „dokładnie przygotowana analiza potrzeb” powodują, iż przedsiębiorcy mają wątpliwości co do obiektywizmu oceny wniosków przez instytucje publiczne, najczęściej nie posiadające ekspertów z danej branży.

→ Przedsiębiorcy rekomendują ograniczenie do minimum kryteriów dyskrecjonalnych.

5.3 Terminy udostępniania informacji

Kolejny obszar problemowy związany jest z planowaniem terminów oraz udostępnianiem informacji na temat kryteriów oceny przez instytucje publiczne odpowiedzialne za wdrażanie funduszy. Przedsiębiorcy podkreślili, iż duże opóźnienia w uruchomieniu konkursów spowodowały przeniesienie wielu potencjalnych inwestycji planowanych w Polsce do innych państw, które oferowały bardziej przejrzyste informacje na temat rund konkursowych oraz dostępność kryteriów oceny projektów z odpowiednim wyprzedzeniem, pozwalającym zaplanować inwestycję. Problem ten dotyczył szczególnie dużych, międzynarodowych korporacji, które chciały realizować inwestycje o dużej skali, na które planowały pozyskać wsparcie ze środków publicznych.

→ Jako rozwiązanie wskazywane jest wprowadzenie zasady planowania nieprzesuwalnych terminów konkursów z co najmniej półrocznym wyprzedzeniem oraz odpowiednio wczesne publikowanie kryteriów oceny projektów.

5.4 Rozliczanie wydatków na roboty budowlane

Przedsiębiorcy, którzy przewidują w swoich projektach korzystanie z finansowania robót budowlanych, napotykają na problem „kaucji gwarancyjnej” zatrzymywanej przez zamawiającego w momencie zakończenia budowy. Takie zatrzymanie części wynagrodzenia usługodawcy, ma zabezpieczać interesy zamawiającego do momenty wygaśnięcia gwarancji. Oznacza to, że pomimo zakończenia projektu nie następuje cała zapłata ceny na rzecz usługodawcy, a więc ta kwota nie może zostać zrefundowana w ramach projektu i nie może on być przez to prawidłowo rozliczony.

→ Przedsiębiorcy proponują przyjęcie w tym przypadku wyjątku od zasady obowiązku zapłaty całej ceny przy kontraktach budowlanych oraz wprowadzenie możliwości zapłaty zaliczkowej dotacji oraz rozliczenia dokumentów po dacie zakończenia projektu, w momencie zapłaty kaucji gwarancyjnej.

5.5 Status grup kapitałowych

Obszarem zdefiniowanym jako problemowy była także pozostawiająca wiele wątpliwości kwestia aplikowania i spełniania poszczególnych kryteriów oceny wniosków przez Grupy Kapitałowe (np. posiadanie praw własności przez inne spółki w ramach Grupy, liczba nowych zatrudnionych w stosunku do projektu, przedsiębiorstwa czy całej Grupy Kapitałowej, itp.).

→ Sugerowanym rozwiązaniem jest przygotowanie stosownych dokumentów, opracowań i ekspertyz wyjaśniających proces aplikowania o dofinansowanie przez podmioty wchodzące w skład Grup Kapitałowych.

6. Podsumowanie

Pomimo stosunkowo krótkich doświadczeń we wdrażaniu funduszy strukturalnych programowania 2007 – 2013, przedsiębiorcy wskazują na wiele obszarów problemowych, które ograniczają dostępność funduszy i stanowią pole do optymalizacji w zakresie dokumentów programowych oraz wytycznych poszczególnych Instytucji Wdrażających. Jednak dotychczasowa współpraca pomiędzy przedstawicielami biznesu oraz organów odpowiedzialnych za tworzenie dokumentacji konkursowych pozwala sądzić, iż bariery w aplikowaniu będą eliminowane poprzez wprowadzanie przemyślanych i uzgodnionych z przedsiębiorcami rozwiązań.

Dodatkowo, przedsiębiorcy wskazują szereg propozycji mających zabezpieczyć instytucje publiczne przed możliwością nie wykorzystania całości alokacji w ramach poszczególnych działań, w szczególności działania 4.5.1 PO IG. Firmy, jako uczestnicy rynku, podnoszą kwestię możliwego (niektórzy twierdzą, że nieuniknionego) do wystąpienia w Polsce kryzysu ekonomicznego, jako elementu wstrzymującego realizację największych projektów inwestycyjnych. W tym aspekcie najczęściej jest

wymieniane działanie 4.5.1 PO IG, które w zakresie wykorzystania funduszy jest uzależnione od inwestycji rzędu 160 mln PLN oraz jednoczesnego zatrudnienia co najmniej 200 osób w ramach projektu.